

DOI: 10.31793/1680-1466.2025.30-3.279

Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2024 рік

М.Д. Тронько,
О.І. Ковзун,
Н.В. Сологуб,
І.В. Гончар,
І.П. Пастер

ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України»

Резюме. Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України» (далі – Інститут) є консультативним і лікувальним закладом, що надає допомогу дорослим і дітям з ендокринною патологією. Також Інститут є провідною в Україні науково-дослідною базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів, захисту докторських і кандидатських дисертацій за фахом «ендокринологія», підготовки фахівців на курсах стажування та інформації. **Мета** – аналіз результатів роботи Інституту за 2024 р. **Матеріал і методи.** Об'єктом дослідження став звіт Інституту за 2024 р., а предметом дослідження – наукові звіти за темами та проектами, статистичні дані по науці й клініці. Методи дослідження – відбір, групування та аналіз наукових звітів і статистичних даних. **Результати.** У 2024 р. в Інституті продовжено виконання 3 фундаментальних досліджень у сфері теоретичної та клінічної медицини, 6 прикладних і науково-технічних розробок і 1 міжнародної наукової програми. Створено 3 нові технології, впроваджено в практику 4 власних нововведення, з яких 2 – із методів діагностики та 2 – із методів лікування. Опубліковано 112 праць, у т. ч. 24 – за кордоном. 56 статей опубліковано у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та/або Scopus. Видано 1 монографію, 1 розділ у монографії та 2 розділи в книзі, 1 атлас, 1 консенсусну заяву і 1 державний формуляр лікарських засобів, а також 4 планових номери науково-практичного медичного журналу «Ендокринологія/Endokrynologia». У стаціонарі проліковано 5517 хворих і проведено 2017 операції, у поліклініці прийнято 29 233 хворих. За результатами державної атестації Інститут віднесено до I кваліфікаційної групи та внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави. У складі Інституту працюють 2 академіка Національної академії медичних наук (НАМН) України та член-кореспонденти Національної академії наук (НАН) України, 1 член-кореспондент НАМН України, 8 професорів, 17 докторів наук і 30 кандидатів наук, 6 заслужених діячів науки й техніки України та 4 заслужених лікарі України. **Висновок.** Інститут займає провідні позиції серед наукових установ НАМН України.

Ключові слова: ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», наука, клініка, кадри.

Актуальна інформація

Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка створено згідно з постановою КМ України № 1244 від 19.12.64 р. (наказ Міністерства охорони здоров'я України № 40 від 18.01.65 р.). Відповідно до постанови КМ України № 211 від 22.03.93 р. Інститут передано в підпорядкування Академії медичних наук України. Відповідно до постанови КМ України № 732 від 13.07.2011 р. «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 1999 року № 1913 «Про затвердження Статуту Академії медичних наук України» внесено такі зміни до найменування установи: Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України» (постанова Президії НАМН України № 19/8 від 6.10.2011 р.).

Загальне, організаційне, наукове та методичне керівництво діяльністю Інституту здійснює Президія НАМН України.

На сьогодні Інститут є науковим, консультативним і лікувальним закладом, що надає допомогу дорослим і дітям з ендокринною патологією. Також Інститут є провідною в Україні науково-дослідною базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів, захисту докторських і кандидатських дисертацій за фахом «ендокринологія», підготовки фахівців на курсах стажування та інформації. Більш детальну інформацію про досягнення Інституту за останній період можна прочитати в попередніх публікаціях [1-6].

Інститут має Сертифікат на систему управління якістю стосовно надання послуг із діяльності лікарняних закладів, послуг у сфері загальної та спеціалізованої лікарської практики, послуг у сфері охорони здоров'я, із досліджень й експериментальних розробок у сфері біотехнологій, інших природничих і технічних наук, послуг у сфері вищої освіти, що відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 «Система управління якістю. Вимоги» (ISO 9001:2015, IDT), який чинний до 21.11.2027 р.

Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку проведення державної атестації наукових установ, затвердженого постановою КМ України від 19 липня 2017 р. № 540 і Наказу Міністерства освіти і науки (МОН) України від 17.09.2018 р. № 1008 «Деякі питання державної атестації наукових установ», зареєстрованого в Міністерстві юсти-

ції України 28 грудня 2018 р. за № 1504/32956, № 1505/32957 і 1506/32958, у 2020 р. проведена державна атестація Інституту. Експертною комісією з проведення державної атестації наукових установ була визначена атестаційна оцінка Інституту (3,18/3,96) і установа була віднесена до I кваліфікаційної групи (згідно з Протоколом № 04-ЕК/2020 від 29.05.2020 р. і Наказу МОН України від 17.06.2020 р. № 817).

На підставі рішення Головної акредитаційної комісії при МОЗ України від 14 липня 2023 року № 1271 клініці Інституту присвоєно I категорію (акредитаційний сертифікат серії МЗ № 015575 від 10 серпня 2023 р., строк дії: з 14 липня 2023 р. до 13 липня 2026 р.).

Інститут внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави (підстава: Наказ МОН України від 19.12.2023 р. № 1536, дата завершення 17.06.2025 р.).

Інститут виконує широке коло фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт (НДР), результати яких високо цінуються науковими співробітниками та лікарями, що практикують.

Протягом 2024 р. в Інституті виконувалися 3 НДР, що фінансуються з бюджету НАМН України за КПКВ 6561040 «Фундаментальні наукові дослідження у сфері теоретичної та клінічної медицини»:

- «Порівняльне дослідження проліферативної активності BRAF^{V600E} позитивних і RAF^{V600E} негативних радіогенних і спорадичних папілярних тиреоїдних карцином у хворих різного віку з огляду на інвазійні властивості пухлин і післяопераційний перебіг захворювання» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д., д-рка мед. наук, проф. Богданова Т.І.; термін виконання: 2022-2024 рр.);
- «Дослідити віддалені ендокринні, репродуктивні та поведінкові патологічні наслідки стресу у щурів пубертатного віку з метою пошуку можливостей їх профілактики» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Резніков О.Г.; термін виконання: 2023-2025 рр.);
- «Вивчити стан системи гормон росту/ростові фактори у дітей та підлітків з ендокринною патологією в залежності від забезпеченості вітаміном D і варіантів поліморфізму гена

його рецептора» (науковий керівник: д-рка мед. наук, проф. Большова О.В.; термін виконання: 2022-2024 рр.).

Також в Інституті виконувалися 6 НДР, що фінансуються з бюджету НАМН України за КПКВ 6561040 «Прикладні наукові дослідження»:

- «Оптимізувати та впровадити діагностичні, терапевтичні та профілактичні алгоритми надання медичної допомоги хворим з цукровим діабетом на тлі системних стрес-індукованих порушень ендокринної та імунної системи, зумовлених воєнними діями» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.; термін виконання: 2023-2025 рр.);
- «Дослідження зв'язку між перебігом і наслідками COVID-19 та цукровим діабетом» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф. Кравченко В.І., д-р мед. наук, проф. Халангот М.Д.; термін виконання: 2022-2024 рр.);
- «Удосконалення діагностики, лікування, до та післяопераційної тактики ведення поєднаної тиреоїдної патології у жителів України в умовах військового часу» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф. Болгов М.Ю., канд. мед. наук, старш. наук. співроб. Терехова Г.М.; термін виконання: 2023-2025 рр.);
- «Дослідження стану репродуктивної та статеві функції у чоловіків після COVID-19 та розроблення методів корекції виявлених порушень» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф. Лучицький Є.В.; термін виконання: 2022-2024 рр.);
- «Дослідити фенотипові гормональні і метаболічні особливості застосування інкретиноміметиків та інгібіторів натрій-залежного ко-транспортеру глюкози 2-го типу у хворих на цукровий діабет 2-го типу у постковідному періоді» (науковий керівник: д-рка мед. наук, старш. наук. співроб. Зінич О.В.; термін виконання: 2022-2024 рр.);
- «Вивчити клініко-патогенетичні особливості кардіо-ренального синдрому та предиктори його формування у пацієнтів з цукровим діабетом 1-го типу та 2-го типу в постковідному періоді» (науковий керівник: д-рка мед. наук, старш. наук. співроб. Соколова Л.К.; термін виконання: 2022-2024 рр.).

У рамках міжнародних наукових програм продовжується виконання спільного Україн-

сько-Американського дослідження «Науковий проект дослідження раку та інших захворювань щитоподібної залози в Україні в результаті аварії на Чорнобильській АЕС» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.), складовою якого стали міжнародний проект «Чорнобильський банк тканин» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д., д-рка біол. наук, проф. Богданова Т.І.) і субпроект «Дослідження можливості оцінки ризику раку молочної залози у жінок, які зазнали опромінення радіоїодом під час лактації» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.).

У звітному році завершено виконання другого етапу НДР «Дослідження перебігу та наслідків COVID-19 у хворих на цукровий діабет та впливу інфекції SARS-CoV-2 на темп біологічного старіння» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.), яка отримала грант Національного фонду досліджень України «Наука для безпеки і сталого розвитку України».

Також у 2024 р. виконували проекти «Профілактична освіта та дії щодо серцево-судинних захворювань і діабету» (науковий керівник: д-рка мед. наук Орленко В.Л.) за фінансової підтримки Європейської комісії та «Home-based digital screening for atrial fibrillation in high-risk patients» (науковий керівник: д-рка мед. наук Черська М.С.) за фінансової підтримки Нідерландської дослідницької ради та Національного фонду досліджень України.

Співробітництво з науковими установами

Впродовж 2024 р. здійснювалося наукове співробітництво з Інститутом фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, Інститутом молекулярної біології і генетики НАН України, ДУ «ННЦ «Інститут кардіології, клінічної та регенеративної медицини ім. М.Д. Стражеска НАМН України», ДУ «Інститут медицини праці ім. Ю.І. Кундієва НАМН України», ДУ «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», ДУ «Інститут нейрохірургії ім. А.П. Ромоданова НАМН України», Національним університетом охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика ТОВ «Медичний центр «МТК».

Актуальна інформація

Участь у міжнародних наукових організаціях

Наукові співробітники Інституту є членами й беруть участь у роботі міжнародних наукових організацій і комітетів: Експертної групи проекту «Моніторинг щитоподібної залози після ядерних аварій (ТМ-NUC)» – 1, Європейської асоціації ендокринологів – 10, Європейської асоціації з вивчення цукрового діабету – 6, Європейської тиреоїдної асоціації – 2, Нью-Йоркської академії наук – 2, Міжнародної федерації нейроендокринологів – 1, Болгарської асоціації андрологів – 1, Болгарської асоціації андрологів – 1, Американської діабетичної асоціації – 1, Інтернаціональної академії патології – 1, Європейської групи з надання первинної допомоги хворим на цукровий діабет – 1, Європейського кардіологічного товариства – 1 та Європейського товариства ендокринних хірургів – 5.

Нововведення

За 2024 рік створено 3 нові технології:

- спосіб діагностики депресивного синдрому у хворих на цукровий діабет (№ держреєстрації 0624U000116);
- спосіб визначення ризику розвитку ідіопатичної низькорослості в дітей із відставанням у рості (№ держреєстрації 0624U000117);
- спосіб використання агоніста рецепторів глюкагоноподібного пептиду-1 у хворих на цукровий діабет 2-го типу як можливий чинник позитивного впливу на метаболічну активність кишкової мікробіоти та зниження ризику розвитку серцево-судинних ускладнень (№ держреєстрації 0624U000129).

За результатами НДР впроваджено в практику 4 власних нововведення, із яких 2 нововведення з методів діагностики та 2 – із методів лікування:

- спосіб використання агоніста рецепторів глюкагоноподібного пептиду-1 у хворих на цукровий діабет 2-го типу як можливий чинник позитивного впливу на метаболічну активність кишкової мікробіоти та зниження ризику розвитку серцево-судинних ускладнень;
- консенсусна заява Української асоціації клінічних ендокринологів у управлінні дисліпідеміями при ендокринних захворюваннях та алгоритми профілактики серцево-судинного ризику – підсумки 2024 року;
- спосіб визначення ризику розвитку ідіопатичної низькорослості в дітей із відставанням у рості;

- спосіб визначення ризику розвитку соматотропної недостатності в дітей із низькорослістю.
- Впровадження всіх нововведень підтверджено 16 актами.

Видання

Протягом 2004 р. опубліковано 56 статей у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та/або Scopus. Видано 1 монографію, 1 розділ у монографії та 2 розділи в книзі, 1 атлас, 1 консенсусну заяву і 1 державний формуляр лікарських засобів.

У 2024 р. видано монографії «Фармакотерапія ендокринних захворювань. Книга 2: Хвороби ендокринних залоз» (Тронько М.Д., Большова О.В., Ховака В.В. Київ: Видавничий дім «Медкнига»; 2024. 306 с.), а також розділи «Соматотропна недостатність» (Большова О.В.) і «Цукровий діабет у дітей» (Большова О.В.) в книзі «Ендокринологія» (Вінниця: Нова книга; 2024. 71-94 і 342-359 відповідно), атлас «Атлас безлігатурних операцій на щитоподібній залозі» (Болгов М.Ю., Омельчук О.В., Янчій І.Р., Зінич П.П., Комісаренко І.І., Ткаченко В.А., Тронько М.Д.; Київ: ТОВ «Видавництво «КІМ»; 2024. 168 с.) і державний формуляр лікарських засобів «Ендокринологія. Лікарські засоби» (Тронько М.Д., Резніков О.Г., Ховака В.В. Київ: ДП «Державний експертний центр МОЗ України»; 2024. 19,1 МВ).

Також видано 4 планових номери науково-практичного медичного журналу «Ендокринологія/Endokrynologia», який внесений до міжнародної наукометричної реферативної бази даних наукових цитувань Scopus. Наказом МОН України від 20.12.2023 р. № 1543 журналу присвоєно категорію «А» Переліку наукових фахових видань України за медичними (222) і біологічними (091) спеціальностями.

Наукові співробітники Інституту опублікували 112 праць, у т. ч. 24 – за кордоном. До них входять: 83 статті в періодичних наукових журналах (із них 11 – за кордоном), 20 тез у наукових збірниках (із них 13 – за кордоном); 56 статей опубліковано у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та/або Scopus.

Членами редакційної колегії журналу «Ендокринологія» є Тронько М.Д. (головний редак-

тор), Ковзун О.І., Орленко В.Л., Соколова Л.К. (заступники головного редактора), Пастер І.П. (відповідальний редактор), Богданова Т.І., Болгов М.Ю., Большова О.В., Гуда Б.Б., Зінич О.В., Кравченко В.І., Лучицький Є.В., Попова В.В., Пушкарьов В.М., Резніков О.Г., Спринчук Н.А. і Халангот М.Д., журналу «Міжнародний ендокринологічний журнал» – Большова О.В., Булдігіна Ю.В., Кравченко В.І., Лучицький Є.В., Резніков О.Г., Соколова Л.К. і Тронько М.Д., журналу «Проблеми ендокринної патології» – Ковзун О.І., Резніков О.Г. і Тронько М.Д., журналу «Репродуктивна ендокринологія» – Резніков О.Г. і Тронько М.Д., журналів «Neurophysiology», «Pharmacological Research» та «Фізіологічний журнал» – Резніков О.Г., журналу «Цитологія і генетика» – Пушкарьов В.М.

Вчена рада

Вчена рада Інституту працювала згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 року №848-VIII, Законом України «Про внесення змін до Закону «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 03.09.2020 року №870-IX, Типовим положенням про Вчену раду науково-дослідної установи НАМН України, затвердженим Постановою Бюро Президії НАМН від 22.12.2017 року №25/3, Положенням про Вчену раду Інституту та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність науково-дослідних установ.

Відповідно до п. 6 Типового Положення про Вчену раду наукової установи було обрано новий склад Вченої ради в кількості 18 осіб, який затверджено постановою Бюро Президії НАМН України від 02.05.2024 року №14/9. Серед членів вченої ради 2 академіки НАМН України та члена-кореспондента НАН України, 1 член-кореспондент НАМН України, 10 докторів і 4 кандидата наук. Очолює вчену раду в.о. директора Інституту, д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України та членкор. НАН України Тронько М.Д.

Протягом 2024 р. відбулося 12 засідань Вченої ради, на яких розглянуто 48 питань. Серед них 81% стосувалися наукової, 8% – організаційно-методичної, 9% – лікувальної та 2% – господарчої діяльності установи.

Спеціалізована вчена рада

Наказом МОН України № 894 від 10.10.2022 р. утворено спеціалізовану вчену раду Д 26.558.01

із правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) терміном на 3 роки за фахом 14.01.14 – «ендокринологія» (медичні науки).

Дисертаційна робота Шишкань-Шишової К.О. «Клініко-лабораторне обґрунтування застосування агоністів рецепторів глюкагоноподібного пептиду-1 залежно від метаболічної активності мікробіому кишківника та морфо-фенотипових особливостей пацієнтів з цукровим діабетом 2-го типу» була захищена 24.05.2024 р. на засіданні спеціалізованої разової вченої ради ДФ5360 при Інституті за спеціальністю 14.01.14 «ендокринологія».

Дисертаційна робота Остафійчука М.В. «Прогностичні чинники та хірургічне лікування радіоїодрезистентних метастазів папілярної карциноми щитоподібної залози» була захищена 23.07.2024 р. на засіданні спеціалізованої разової вченої ради ДФ6101 при Інституті за спеціальністю 14.01.14 «ендокринологія».

Підготовка кадрів

Рішенням Атестаційної колегії МОН України від 2.11.1999 р., протокол № 4/9-2/4, затверджено постійну докторантуру зі спеціальності 14.01.14 – «ендокринологія» в Інституті, яку перереєстровано рішенням Атестаційної колегії МОН України від 27.12.2002 р., протокол № 759.

В Інституті постійно здійснюється робота, спрямована на підготовку кадрів вищої кваліфікації – кандидатів і докторів наук, через аспірантуру зі спеціальності 14.01.14 – «ендокринологія» та підготовку дисертацій здобувачами. На кінець 2024 р. на базі Інституту здобувачами виконувалися 7 докторських і 8 дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 6 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та на підставі рішень Ліцензійної комісії МОН України (протокол № 56/2 від 15.06.2017 р.) Інституту видано ліцензію на впровадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти: підготовка докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (спеціалізація «Ендокринологія») з ліцензійним обсягом освітньої послуги – 10 осіб (підстава: Наказ МОН України № 123-л від 16.06.2017 р.). 25.06.2024 року МОН України ухвалив рішення

Актуальна інформація

про надання умовної (відкладеної) акредитації освітньо-наукової програми «Ендокринологія» зі строком дії сертифікату про акредитацію № 8833 до 25.06.2025 року.

Станом на 01.01.2025 р. в аспірантурі зі спеціалізації 14.01.14 – «ендокринологія» навчаються 8 аспірантів: в аспірантурі з відривом від виробництва коштом державного бюджету – 4 особи та в аспірантурі без відриву від виробництва на умовах контракту – 4 особи. 3 особи перебувають у академічній відпустці по догляду за дитиною.

Поза аспірантурою виконують дисертаційні роботи на здобуття ступеня доктора філософії 4 особи.

Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії позааспірантурою Шишкань-Шишова К.О. і Остафійчук М.В. захистили дисертаційні роботи відповідно 24.05.2024 р. і 23.06.2024 р. на засіданнях спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (спеціалізація «ендокринологія»).

У звітному році присвоєно вчене звання старшого дослідника зі спеціальності 222 «Медицина» д-рці мед. наук Черській М.С. (підстава: рішення Вченої ради Інституту від 8 березня 2024 року, протокол № 3).

Із метою підвищення фахової кваліфікації лікарів-ендокринологів України проведено 5 науково-практичних конференцій «Школа ендокринолога» з питань сучасної теоретичної та клінічної ендокринології.

Лікувально-профілактична робота

Клініка Інституту є науково-практичним структурним підрозділом, на базі якого надається високоспеціалізована медична допомога профільним хворим, проводиться апробація нових методів діагностики та лікування, фармпрепаратів і медичної техніки. Клініка є базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів і підвищення кваліфікації лікарів. Структура спеціалізованих відділень клініки відповідає науковій тематиці Інституту.

Ліжковий фонд складається зі 182 ліжок і розподіляється по відділеннях наступним чином: відділення дитячої ендокринної патології – 30 ліжок, відділення діабетології – 40 ліжок, відділення загальної ендокринної патології –

40 ліжок, хірургічне відділення і відділення анестезіології та інтенсивної терапії – 40 ліжок, відділення радіонуклідної діагностики та терапії радіо-фармацевтичними препаратами – 10 ліжок, відділення клінічної фармакології – 14 ліжок і відділення офтальмо-ендокринної патології – 8 ліжок, а також окремо відділення денного стаціонару – 14 ліжок.

Аналіз ефективності роботи клініки Інституту свідчить, що планові показники її роботи істотно не відрізняються від показників інших клінік: проліковано хворих у стаціонарі – 5371, проведено ліжко-днів – 50 269, середнє число зайнятості ліжок – 276,20, середній обіг ліжка – 29,5, середня тривалість перебування хворого на ліжку – 9,36 дня, що є оптимальним на даному етапі з врахуванням ситуації в країні.

У стаціонарі проліковано 0,1 % хворих I категорії складності, 11,6% – II, 42,4% – III, 30,7% – IV і 15,2% – V категорії складності, тобто в клініку Інституту госпіталізують хворих зі складною ендокринною патологією (летальність – 0,0%). Проведено 2017 операції (післяопераційна летальність – 0,0%). За звітний період госпіталізовано 4875 тематичних хворих (90,8%).

У консультативній поліклініці Інституту прийнято 29 233 хворих, у т.ч. 26 612 дорослих і 2621 дітей, 21 922 киян і 7311 осіб з інших населених пунктів (зокрема, 14 609 мешканців сільської місцевості).

У 2023 р. головною акредитаційною комісією при МОЗ України клініці Інституту присвоєно першу категорію.

Штат співробітників

Станом на 31.12.2024 р. в Інституті працює 413 співробітників, у т.ч. за розділом «клініка» – 317 (44 лікарі, 3 доктори наук і 7 кандидатів наук) і за розділом «наука» – 96 (96 наукових співробітників, 18 докторів наук і 31 кандидат наук).

У складі вчених Інституту працюють: акад. НАМН України й чл.-кор. НАН України, проф. Тронько М.Д., акад. НАМН України й чл.-кор. НАН України, проф. Резніков О.Г., чл.-кор. НАМН України, проф. Ковзун О.І., а також 8 професорів, 6 заслужених діячів науки й техніки України та 4 заслужених лікарів України. Провідні вчені Інституту є членами та експертами міжнародних організацій – Організації Об'єднаних Націй, Всесвітньої організації охо-

рони здоров'я, членами іноземних академій наук і наукових товариств.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.06.2024 р. № 539-р. премією Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій за роботу «Інноваційні технології діагностики та лікування найпоширеніших ендокринних і гормонозалежних захворювань» нагороджені заступник директора з наукової роботи, д-рка біол. наук, проф., членкор. НАМН України Ковзун О.І., завідувач відділу ендокринології репродукції і адаптації, д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, членкор. НАН України Резніков О.Г., головний науковий співробітник відділу фундаментальних і прикладних проблем ендокринології, д-р біол. наук Пушкарьов В.М. і провідна наукова співробітниця відділу ендокринології репродукції і адаптації, канд. біол. наук Сачинська О.В.

Постановою президії Комітету з Національної премії України імені Бориса Патона від 08.05.2024 р. № 2 призначена стипендія Кабінету Міністрів України для молодих вчених доктору філософії, науковому співробітнику відділу дитячої ендокринної патології Інституту Кваченюку Д.А.

Висновки

1. Таким чином, Інститут й надалі займає провідні позиції серед наукових установ НАМН України.

2. Зусиллями науковців Інституту створена доказова наукова база для майбутніх наукових досліджень різних ланок тиреоїдного радіаційного канцерогенезу з метою забезпечення здоров'я та якості життя хворих.

3. Найважливішим впливом наукових досліджень є підвищення обізнаності органів влади щодо напрямів для збереження здоров'я та якості життя громадян України; щодо розвитку передової науки у сфері інновацій надання медичної допомоги відповідно до стандартів Європейського Союзу.

Список використаної літератури

1. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» у 2018 році. *Ендокринологія*. 2019;24(1):81-92 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Gonchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and

- Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2018. *Endokrynologia*. 2019;24(1):81-92. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2019.24-1.81.
2. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2019 рік. *Ендокринологія*. 2020;25(2):184-94 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2019. *Endokrynologia*. 2020;25(2):184-94. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2020.25-2.184.
3. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2020 рік. *Ендокринологія*. 2021;26(2):205-20 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2020. *Endokrynologia*. 2021;26(2):205-20. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2021.26-2.205.
4. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2021 рік. *Ендокринологія*. 2022;27(2):158-86 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2021. *Endokrynologia*. 2022;27(2):158-86. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2022.27-2.158.
5. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2022 рік. *Ендокринологія*. 2023;28(2):194-202 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Honchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2022. *Endokrynologia*. 2023;28(2):194-202. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.194.
6. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2023 рік. *Ендокринологія*. 2024;29(1):78-85 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Honchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2023. *Endokrynologia*. 2024;29(1):78-85. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2024.29-1.78.

Список скорочень

Інститут – Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України»

МОН – Міністерство освіти і науки (України)

НАМН – Національна академія медичних наук (України)

НАН – Національна академія наук (України)

НДР – науково-дослідна робота

The results of the work at the state institution «V.P. Komisarenko institute of endocrinology and metabolism of the nams of Ukraine» for 2024

M.D. Tronko, O.I. Kovzun, N.V. Sologub, I.V. Honchar, I.P. Pasteur

State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine»

Abstract. State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine» (hereinafter – the Institute) is an advisory and

Актуальна інформація

hospital institution which provides care to adults and children with endocrine pathology. The Institute is also the leading scientific research base in Ukraine to prepare graduate students, clinical residents, defense of doctoral and candidate dissertations in the field of «endocrinology», to train specialists in internship and information courses. **The goal** is to analyze the results of the Institute's work for 2024. **Material and methods.** The object was the report of the Institute for 2024, and the subject – scientific reports on topics and projects, statistics on science and clinic ones. Research methods include the selection, grouping and analysis of scientific reports and statistics. **Results.** Realization of 3 fundamental researches in the field of theoretical and clinical medicine, 6 applied and scientific, and technical developments and 1 international research program was continued at the Institute in 2024. Three technology was created, 4 own innovations (2 in diagnostic methods and 2 in treatment methods) were implemented into practice. There were 112 works, including 24 ones published abroad. 56 articles have been published in publications indexed by Web of Science, and/or Scopus scientometric bibliographic databases. 1 monographs, 1 chapter in the monograph and 2 directory, as well as 4 scheduled issues of a scientific and practical medical journal «Endokrynologia» were published. 5517 patients were treated in the Institute hospital and 2017 patients were operated in the Surgical Department, 29233 patients were received in the polyclinic. According to the results of the state attestation the Institute is referred to the 1st qualification category and it is entered into the State Register of Scientific Institutions, which are provided with state support. 2 academicians of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine and corresponding members of the National Academy of Sciences of Ukraine, one corresponding members of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, 8 professors, 17 doctors of sciences and 30 candidates of sciences, 6 honored workers of science and technology of Ukraine and 4 honored doctors of Ukraine work at the Institute. **Conclusion.** The Institute occupies a leading position among the institutions of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine.

Keywords: State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine», science, clinic, staff.

Для цитування: Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2024 рік. Ендокринологія. 2025;30(3):279-286. DOI: 10.31793/1680-1466.2025.30-3.279.

Адреса для листування: Пастер Ігор Петрович, pasteur@ukr.net, ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», вул. Вишгородська, 69, Київ 04114, Україна.

Відомості про авторів: Тронько Микола Дмитрович, д-р мед.

наук, проф., чл.-кор. НАН України, акад. НАМН України, в.о. директора Інституту, ORCID: 0000-0001-7421-0981; Ковзун Олена Ігорівна, д-рка біол. наук, проф., чл.-кор. НАМН України, заступник директора Інституту з наукової роботи, ORCID: 0000-0002-6906-6636; Сологуб Неля Віталіївна, канд. мед. наук, старш. наук. співроб., вчена секретарка Інституту, ORCID: 0000-0001-6872-0854; Гончар Ірина Володимирівна, канд. біол. наук, старш. наук. співроб., провідна наукова співробітниця відділу фундаментальних і прикладних проблем ендокринології, ORCID: 0000-0002-2016-4796; Пастер Ігор Петрович, канд. мед. наук, старш. наук. співроб., головний науковий співробітник відділу фундаментальних і прикладних проблем ендокринології, ORCID: 0000-0002-8199-833X.

Особистий внесок: Тронько М.Д. – ідея статті; Ковзун О.І. – редагування статті; Сологуб Н.В. – підготовка звіту; Гончар І.В. – підготовка звіту; Пастер І.П. – написання статті.

Фінансування: стаття підготовлена в рамках бюджетного фінансування НАМН України.

Декларація з етики: автори задекларували відсутність конфлікту інтересів і фінансових зобов'язань.

Стаття: надійшла до редакції 15.08.2025 р.; перероблена 26.08.2025 р.; прийнята до друку 05.09.2025 р.; надрукована 30.09.2025 р.

For citation: Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Honchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2024. Endokrynologia. 2025;30(3):279-286. DOI: 10.31793/1680-1466.2025.30-3.279.

Correspondence address: Pasteur Ihor Petrovych, pasteur@ukr.net, State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine», Vyshgorodska Str., 69, Kyiv 04114, Ukraine.

Information about the authors: Tronko Mykola Dmytrovych, Dr. Sci. (Medicine), Prof., Cor. Member of the NAS of Ukraine, Acad. of the NAMS of Ukraine, Director of the Institute, ORCID: 0000-0001-7421-0981; Kovzun Olena Ihorivna, Dr. Sci. (Biology), Prof., Cor. Member of the NAMS of Ukraine, Deputy Director of the Institute for Scientific Affairs, ORCID: 0000-0002-6906-6636; Sologub Nelia Vitaliivna, Cand. Sci. (Medicine), Scientific Secretary of the Institute, ORCID: 0000-0001-6872-0854; Honchar Iryna Volodymyrivna, Cand. Sci. (Biology), Senior Scientist, Leading Research of the Department of Fundamental and Applied Problems of Endocrinology, ORCID: 0000-0002-2016-4796; Pasteur Ihor Petrovych, Cand. Sci. (Medicine), Senior Scientist, Chief Research Fellow of the Department of Fundamental and Applied Problems of Endocrinology, ORCID: 0000-0002-8199-833X.

Personal contribution: Tronko M.D. – the idea of article; Kovzun O.I. – editing the article; Sologub N.V. – reporting; Honchar I.V. – reporting; Pasteur I.P. – writing an article.

Funding: The article was prepared within the framework of budgetary funding of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine.

Declaration of ethics: The authors have declared no conflicts of interest or financial obligations.

Article: received August 15, 2025; revised August 26, 2025; accepted September 05, 2025; published September 30, 2025.